Dosarul nr. 2-1889/2024
2-24010955-12-2-26012024

H O T Ă R Â R E
În Numele Legii

Pronunțat public la 14 mai 2024 în mun. Chișinău
Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Victor Sandu
Grefier Diana Blîndu
Cu participarea:
Reclamantului Odainic Sergiu
Reprezentantul pârâtului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Teodor Stelea
În lipsa:
Reprezentantul intervenientului accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova

examinând în ședință publică, cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Odainic Sergiu către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, -

a constatat:

La data de 22.01.2024, Odainic Sergiu a depus o cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea cererii, reclamantul a invocat că, a îndeplinit serviciul militar în Armata Națională din anul 1994 până în ianuarie 2023, ultima funcție deținută a fost de Comandant batalion 23 infanterie, brigada 2 infanterie motorizata, gradul militar de locotenent-colonel.

Susține că, în perioada 12 martie 2021 - 16 octombrie 2021, a fost subiect al cauzei penale nr. 2021030327, începută prin Ordonanța Ofițerului superior urmărire penală al SUP a IP Buiucani al DP a mun. Chișinău din 12 martie 2021, fiind bănuit de faptul că, activând în funcția de Comandant batalion 23 infanterie, brigada 2 infanterie motorizată, ar fi comis infracțiunea prevăzută de art. 366 Cod penal al RM.

Ulterior, la data de 05.12.2023, a depus Ministerului Justiției cerere prealabilă nr.3040 din 05.12.2023 prin care a solicitat repararea prejudiciului cauzat în temeiul Legii nr. 1545 din 25.02.1998, privind intentarea dosarului penal și începerea procedurii de urmărire penală, potrivit art. 366 Cod penal, acțiuni soldate cu scoaterea sa de sub

urmărirea penală din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, cu clasarea procesului penal, însă prin răspunsul nr.09/3040 din 04.01.2024 la cererea prealabilă, i s-a comunicat că potrivit HG nr.698/2017, Ministerul Justiției nu dispune de atribuții în vederea satisfacerii cerințelor înaintate.

Astfel, potrivit situației de fapt, la 23.02.2021 fiind în funcția de Comandant batalion 23 infanterie, brigada 2 infanterie motorizată, s-a dispus desfășurarea unei cercetări de serviciu privind unele presupuse acțiuni neregulamentare admise din partea sa, ca urmare s-a emis ordinul comandantului brigăzii 2 infanterie motorizată nr.78 din 02.03.2021, cu privire la cazul de încălcare a cerințelor Regulamentului serviciului interior și abuz de putere comis de locotenent-colonel Sergiu Odainic, prin care a fost sancționat disciplinar cu „mustrare aspră", iar materialele cercetări de serviciu, inclusiv și procesul-verbal nr.23 cu privire la constatarea infracțiunii au fost remise în procuratura of. Buiucani mun. Chișinău, pentru adoptarea unei decizii conform cerințelor legislației în vigoare.

Invocă că, la 12.03.2021 a fost începută cauza penală în baza art.366 Cod Penal, precum că prin acțiunile sale, l-a insultat și i-a înjosit demnitatea și onoarea soldatului clasa III Cujba Vladimir.

Totodată, la 12.03.2021 ofițerul superior de urmărire penală din cadrul SUP a IP Buiucani al DP a mun. Chișinău, a emis Sesizarea cu privire la existența cauzelor condițiilor care au contribuit la săvârșirea infracțiunii, care a fost remisă comandantului brigăzii 2 infanterie motorizată întru luarea măsurilor ce se impun.

Ulterior, la 16.03.2021 în conformitate cu art. 17, 64 Cod de procedură penală, întru asigurarea asistenței juridice de către apărător, a încheiat contractul cu nr. 11 din 16.03.2021, onorariul fiind de 5000 lei.

Mai mult, la 18.03.2021 a fost emisă Ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit, a lui Odainic Sergiu, în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 366 Cod penal.

Ca urmare, la 19.03.2021 prin ordinul comandantului brigăzii 2 infanterie motorizată nr.52 din 19.03.2021 a fost eliberat din funcția deținută și trecut la dispoziția Ministrului apărării, temeiul fiind ordinul Ministrului apărării nr.047 din 16.03.2021.

Ulterior, la 08.04.2021 prin ordonanța procurorului privind scoaterea de sub urmărirea penală și clasarea procesului penal a fost dispusă scoaterea sa de sub urmărirea penală, în baza art.275 pct.3 din Codul de procedură penală, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, cu clasarea procesului penal.

Susține că, la 24.06.2021, comandantul brigăzii 2 infanterie motorizată nefiind de acord cu ordonanța procurorului prin care a fost dispusă scoaterea sa de sub urmărirea penală, dar și cu ordonanța procurorului ierarhic superior, a depus plângere împotriva acțiunilor și actelor procurorului, potrivit art. 313 Cod de procedură penală.

Astfel, la 30.09.2021 prin încheierea Judecătoriei (sediul Ciocana), care la 16.10.2021 a devenit irevocabilă, s-a dispus: - respingerea plângerii comandantul brigăzii 2 infanterie motorizată.

Ca urmare, la 03.11.2021 prin ordinul comandantului brigăzii 2 infanterie motorizată nr.209 din 03.11.2021 a fost numit în funcția deținută anterior, iar potrivit ordinului comandantului brigăzii 2 infanterie motorizată nr.214 din 10.11.2021, a început

exercitarea funcției și gestiunii de comandant batalion 23 infanterie brigada 2 infanterie motorizată, temeiul fiind ordinul Ministrului apărării nr.0204 din 21.10.2021.

Menționează că, prin intentarea dosarului penal, începerea procedurii de urmărire penală, emiterii sesizării cu privire la existența cauzelor și condițiilor care au contribuit la săvârșirea infracțiunii, învinuirea incriminată și recunoașterea în calitate de bănuit, atragerea în instanța de judecată ca persoană interesată, eliberarea din funcția deținută și neexercitarea obligațiunilor funcționale și de serviciu în funcția de comandant batalion 23 infanterie timp de 7 luni, i s-au provocat frustrări, emoții negative, suferințe psihice, stresuri, nervi, griji, afectare sufleteasca, oboseală, dificultăți, demoralizare, descurajare, totodată, i-a fost atinsă și diminuată onoarea, demnitatea, reputația profesională precum și autoritatea față de efectivul din subordine, la fel față de colectivul de muncă și de serviciu.

Astfel, prin afecțiunile și lipsurile care le-a suportat în urma începerii procesului penal și tragerii ilegale la răspundere penală în temeiul art. 366 Cod penal, acesta a fost prejudicial moral și material.

Solicită reclamantul încasarea din contul bugetului de Stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Sergiu Odainic a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul cauzei de urmărire penale și la examinarea în instanța de judecată a plângerii împotriva acțiunilor și actelor procurorului depusă de comandantul brigăzii 2 infanterie motorizată Andrei Gram, în mărime de 5000 lei; a prejudiciului moral estimat la suma de 140 000 lei; a cheltuielilor de judecată.

La data de 02.04.2024, reprezentantul pârâtului Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus o referință (f.d. 41-48).

În motivarea referinței a invocat că, pentru a fi în prezența unei acțiuni civile întemeiate, nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art.6 din Legea nr.1545, dar și dispozițiile prevăzute de art.3 alin.(1) din Legea nr. 1545.

Reține că, prezenta acțiune civilă este neîntemeiată, or, prin prisma prevederilor legale, deduce expres necesitatea întrunirii cumulativ a prevederilor art. 3 și art. 6 din Legea nr. 1545, în contextul în care nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului.

Mai mult, chiar dacă în privința reclamantului a fost emisă ordonanța procurorului în Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Buiucani, Diana Ulinici, la 08.04.202, prin prisma Legii nr. 1545 persoana are dreptul să solicite repararea prejudiciului în situația când aceasta a fost scoasă de sub urmărire penală pe temeiuri de reabilitare și nu în alt mod.

Cu toate că, în partea dispozitivă a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală din 08.04.2021 nu se regăsește temeiul de reabilitare, fiind motivat în textul acesteia că în acțiunile bănuitului Odainic Sergiu, fiind comandant, superior în grad militar, nu i-a adus insulte subalternului Cujba Vladimir, nu l-a expus la batjocoră sau alte gesturi jignitoare, respectiv latura obiectivă a infracțiunii de insultare a militarului nu a fost realizată, ce se impune în mod obiectiv acea circumstanță care determină clasarea prin scoaterea acestora de sub urmărire penală că fapta nu întrunește elementele infracțiunii(art. 275 pct.3 CPP).

Menționează că, reclamantul Odainic Sergiu a fost cercetat administrativ, prin ancheta de serviciu și a deținut calitatea doar de bănuit din 18.03.2021 până la 08.04.2021 (de nici o lună de zile), în cadrul unui penal cu nr. 2021030327.

Astfel, drepturile bănuitului au fost respectate de către OUP și instanțele de judecată, contrariul nefiind stabilit, referitor la dreptul de contestare a măsurilor aplicate.

Consideră că, toate acțiunile și măsurile întreprinse în speță au constituit măsuri de reprimare proporțională infracțiunii imputate, și s-a ținut cont de toate rigorile legii procesual penale, în stabilirea adevărului.

La fel, Ministerul Justiției consideră că solicitările de 140 000 lei ca prejudiciul moral, nu au loc de legalitate, excelează analizei, or, la materialele cauzei, nu se regăsesc probe pertinente, concludente verosimile, de impecabilitate probațională, în legalitatea interesului litigios, de încasare a prejudiciului moral solicitat și dorit. Aceste solicitări sunt exagerate și vădit abuzive.

Solicită reprezentantul pârâtului respingerea cererii de chemare în judecată, ca fiind neîntemeiată.

Prin încheierea protocolară din 16.04.2024 s-a dispus atragerea în calitate de intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova.

În ședința de judecată, reclamantul Odainic Sergiu a susținut cererea de chemare în judecată și a solicitat admiterea acesteia, pe motivele invocate.

În ședința de judecată, reprezentantul pârâtului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Teodor Stelea nu a susținut cererea de chemare în judecată și a solicitat respingerea acesteia, ca fiind neîntemeiată.

În ședința de judecată, reprezentantul intervenientului accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, fiind citat legal despre data, ora și locul examinării cauzei, nu s-a prezentat, fapt pentru care, în temeiul art. 206 alin. (3) CPC, instanța a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa acestuia.

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului civil în raport cu temeiurile invocate în acțiunea depusă, instanța de judecată reține următoarele.

Conform art. 117 alin. (1) Cod de procedură civilă, „*Probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei*”.

Conform art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, „*Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al prtenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel*”.

Conform art. 121 din Codul de procedură civilă, „*Instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului*”, iar art. 122 din Codul de procedură civilă prevede „*Circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor*”.

Potrivit art. 239 Cod de procedură civilă, „*Hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărîrea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată*”.

În conformitate art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, „*La deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii*”.

Norma cuprinsă în art. 130 alin. (3) Cod de procedură civilă prevede „*Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficientă pentru soluţionarea pricinii*”.

În ședința de judecată, instanța a constatat că, prin Ordinul nr. 78 din 02.03.2021, reclamantul Odainic Sergiu a fost sancționat disciplinar cu ”mustrare aspră” (f.d. 12-13).

Prin Ordonanța din 12.03.2021 s-a dispus începerea urmăririi penale conform semnelor componenței de infracțiune prevăzută de art. 366 Cod penal (f.d. 16).

Ulterior, prin Ordonanța din 18.03.2021 s-a dispus recunoașterea cet.Odainic Sergiu în calitate de bănuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 366 Cod penal (f.d. 20).

Potrivit Extrasului din Ordinul nr. 52 din 19.03.2021, cet. Odainic Sergiu a fost eliberat din funcția deținută și trecut la dispoziția Ministerului Apărării al RM (f.d. 21).

Prin Ordonanța din 08.04.2021 s-a dispus scoaterea cet. Odainic Sergiu de sub urmărire penală, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii (f.d. 23-27).

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Cioana din 30.09.2021 s-a dispus respingerea plângerii lui Odainic Sergiu împotriva Ordonanței din 08.04.2021 și a Ordonanței din 01.06.2021 (f.d. 29-30).

Potrivit Extrasului din Ordinul nr. 214 din 10.11.2021, et. Odainic Sergiu a primit funcția de comandant batalion 23 infanterie brigada 2 infanterie motorizată și gestiunea și a purces la exercitarea obligațiunilor funcționale (f.d. 32).

La data de 05.12.2023, reclamantul a depus la Ministerul Justiției o cerere prealabilă, prin care a solicitat încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5 000 lei, acordate în cadrul cauzei penale, încasarea prejudiciului moral în sumă de 140 000 lei și a cheltuielilor de judecată (f.d. 7).

Prin răspunsul Ministerului Justiției nr. 09/3040 din 04.01.2024, reclamantul a fost informat despre lipsa atribuțiilor Ministerului Justiției în vederea satisfacerii cerințelor sale (f.d. 9).

Instanța de judecată reține că, Odainic Sergiu a promovat în instanță o acțiune cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală.

La rândul său, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a pledat pentru respingerea acțiunii formulate de Odainic Sergiu, susținând că, în prezenta speță nu sunt întrunite temeiurile de angajare a răspunderii statului pentru repararea prejudiciului moral cauzat reclamantului.

Instanța apreciază critic alegațiile reprezentantului Ministerului Justiției, precum că, în speță nu sunt întrunite condițiile din normele de drept aplicabile cazului, deoarece sunt declarative și lipsite de suport probant, fiindcă o astfel de abordare şi interpretare a prevederilor Legii nr.1545 este contrară textului şi spiritului legii citate, or, acceptarea unor astfel de concluzii ar semnifica anihilarea mecanismului legal şi ar exclude iremediabil repararea prejudiciului cauzat instituit prin prezenta lege, deoarece dispozițiile art.6 lit.b) Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 statuează expres că, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul achitării persoane.

Or, reieșind din natura pretențiilor înaintate de către Odainic Sergiu, în coraport cu normele de drept pre-citate, instanța de judecată conchide indubitabil că, dreptul persoanei la repararea prejudiciului moral va apărea, inclusiv în situația devenirii definitive a ordonanței din 08.04.2021, prin care Odainic Sergiu a fost scos de sub urmărire penală, pe motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, ceea ce denotă cert că, reclamantul este în drept să pretindă repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, prin prisma Legii nr.1545 citate supra.

Prin urmare, caracterul ilegal al acțiunilor organului de urmărire penală, se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere penală. Astfel, în materia pretinselor violări, art.6§1 din Convenţia Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, sub aspectul său penal, defineşte „acuzatul” ca fiind bănuitul, învinuitul şi inculpatul.

Pentru a se pronunța, instanța de judecată a dat apreciere argumentelor reclamantului și obiecțiilor reprezentantului pârâtului în raport cu probele prezentate și administrate de către instanță, și anume actele citate supra, care confirmă acțiunile procesuale pe cauza penală în cadrul căreia Odainic Sergiu a deținut statut de bănuit.

Dând apreciere probelor enumerate, instanța constată cu certitudine faptul, că în privința lui Odainic Sergiu a fost pornită o cauză penală în baza art. 366 Cod penal, ulterior fiind scos de sub urmărire penală pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

În aceeași ordine de idei, instanța de judecată reține că, Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale din 04 noiembrie 1950 stabilește în art.1 - obligaţia de a respecta drepturile omului, iar prevederile art.6 stipulează - dreptul la un proces echitabil. Acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar cuantumul despăgubirilor trebuie în aşa fel stabilit, încât să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative.

Mai mult ca atât, instanța relevă și faptul că scoatere reclamantului de sub urmărire penală a fost efectuată în temeiul prevederilor art. 275 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală – fapta nu întrunește elementele infracțiunii, circumstanță ce atestă indubitabil că reclamantul deține calitatea de subiect, în sensul Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, or, acesta reprezintă un act de reabilitare deplină în privința persoanei care a fost atrasă ilegal la răspundere penală.

Nu prezintă relevanță argumentele părții pârâte precum că la caz lipsesc careva probe ce ar confirma ilegalitatea actelor/acțiunilor organului de urmărire penală, or potrivit art. 2 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, ”*acţiuni ilicite - acţiuni sau inacţiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţii, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni)*”.

Instanța atestă că, potrivit dispozițiilor art.6 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală se acordă dreptul la repararea prejudiciului și instanța reține că scoaterea de sub urmărire penală nu poate constitui o reparație morală suficientă prin ea însăși, o asemenea ipoteză - scoaterea de sub urmărire penală - fiind vizată de dispozițiile art.285 Cod de procedură penală, tocmai în scopul reabilitării depline și acordării de despăgubiri.

Instanța apreciază ca prealabilă - constatarea scoaterii persoanei de sub urmărire penală, în dependență de temeiurile arătate în ordonanța emisă, evocată de pârâtul în cauză, nu este o cerință a dispozițiilor Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, norma permițând acordarea de despăgubiri „și persoanelor a căror nevinovăție a fost stabilită la finalizarea procesului penal, după ce au suportat anumite măsuri restrictive, chiar dacă respectivele măsuri apăreau ca fiind justificate în lumina cercetării penale, efectuate până la data adoptării lor”. Instanța mai susține că „izvorul răspunderii civile pe care a declanșat-o reclamantul are atât caracter special, cât și un caracter general, de drept comun, pentru că vizează răspunderea civilă a statului pentru activitatea desfășurată de autoritățile sale în exercitarea atribuțiilor legale. Sub acest aspect, instanța apreciază că, este „o răspundere legală care este condiționată doar de întinderea pagubei suferite de cel îndreptățit la acțiune, fără nici o restricție sau distincție în raport cu natura sa sau componentele prejudiciului, forma sau modalitățile culpei”, interpretare ce este conformă cu practica constantă a CEDO, atunci când drepturile fundamentale ale persoanei au fost încălcate prin măsuri care s-au dovedit a fi neîntemeiate, astfel că persoana are dreptul la repararea integrală a prejudiciului moral.

În această ordine de idei, instanța de judecată constată cu certitudine că Odainic Sergiu a fost recunoscut în calitate de bănuit, iar în aceste circumstanțe ținând cont de faptul că în privința ultimului a fost emisă o hotărârea de scoaterea de sub urmărire penală, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, instanța de judecată constată compatibilitatea pretențiilor reclamantului prin prisma art.3 și art.6 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, iar drept rezultat temeinicia acestor pretenții formulate în speță prin prisma dispozițiilor acestei legi.

În conformitate cu art.3 alin.(1) lit. a), c) și e) al Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, *este reparabil*

prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice și efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației.

Potrivit art. 6 lit. b) al Legii enunţate supra, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală.

Conform art.5 alin.(1) Cod de procedură civilă, rezultă că, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime*, iar art.7 alin.(1) al aceleiași norme legale statuează că, *instanţa judecătorească intentează procesul civil la cererea persoanei care revendică apărarea unui drept al său încălcat sau contestat, libertăţii ori a unui interes legitim.*

În conformitate cu prevederile art.19 alin.(1)-(5) Cod civil, în condiţiile legii, *persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic). Pierderea şansei se repară doar dacă ea constă în dispariţia actuală şi certă a unei eventualităţi favorabile. Mărimea acestui prejudiciu corespunde şansei pierdute şi nu poate fi egală cu avantajul care ar fi rezultat din şansă dacă ea se materializa. Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situaţia în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.*

În aceeași ordine de idei, norma art.21 Cod civil, statuează că, *drepturile personale nepatrimoniale şi alte valori nemateriale sînt apărate în cazurile şi în modul prevăzut de prezentul cod şi de alte legi, în limita în care folosirea modalităţilor de apărare a drepturilor civile reiese din esenţa dreptului încălcat şi din caracterul consecinţelor acestei încălcări.*

În temeiul art.20 alin.(1)-(2) Constituție, *orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.*

În conformitate cu prevederile art.23 alin.(3) Cod de procedură penală, *persoana, achitată sau în privinţa căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare, are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum şi să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.*

Consecutiv, prevederile art.10 al Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 stipulează expres, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6.

La caz, s-a constatat incontestabil că, prin Ordonanța din 08.04.2021 s-a dispus scoaterea cet. Odainic Sergiu de sub urmărire penală, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, ceea ce constituie act de reabilitare adoptat în favoarea reclamantului Odainic Sergiu.

Analizând lucrările dosarului în coraport cu normele de drept enunțate supra și circumstanțele elucidate, instanța de judecată conchide cu certitudine că, circumstanțele de fapt ale speței, așa cum au fost descrise anterior, denotă incontestabil faptul că, Odainic Sergiu este în drept de a pretinde repararea prejudiciului cauzat în urma acţiunilor ilegale ale organului de urmărire penală.

Referitor la pretenția reclamantului Odainic Sergiu cu privire la repararea prejudiciului moral, instanța relevă următoarele.

În accepţiunea art.10 din Legea nr.1545, *dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilit de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6.*

În conformitate cu prevederile art.53 alin.(2) al Constituției Republicii Moldova, *statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârşite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti.*

Potrivit art.525 Cod de procedură penală, *persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanţelor judecătoreşti, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislaţiei cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală şi ale instanţelor judecătoreşti.*

Conform art.1998 alin.(1) Cod civil, *cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.*

Potrivit art.2007 alin.(1) Cod civil, *prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea; b) aplicare ilegală, în calitate de sancțiune contravențională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunității - se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.*

Conform art.2036 alin.(1)-(3) Cod civil, *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. Reparaţia*

prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege.

Prin prisma art.2037 alin.(1)-(3) Cod civil, *mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.*

Relevantă speței este și Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, care stabileşte expres atât momentul naşterii dreptului la repararea prejudiciului, cât şi condiţiile în temeiul cărora survine răspunderea statului.

Astfel, art.1 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, stipulează că prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul şi condiţiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenţionale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanţele judecătoreşti.

Conform art.2 alin.(1) din legea citată supra, *prin acţiuni ilicite se înţelege, acţiuni sau inacţiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţii, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni).*

În conformitate cu art.3 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, în conformitate cu prevederile prezentei legi, *este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori*

judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravenţional, reţinerii contravenţionale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenţionale de către instanţa de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare. Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcţie de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanţele judecătoreşti.

Conform art.6 lit. a) din Legea nr.1545 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, *dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare.*

În conformitate cu art.11 alin.(1) şi (3) al Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, *mărimea compensaţiei pentru repararea prejudiciului moral se stabileşte de instanţa de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensaţiei se determină luându-se în considerare gravitatea infracţiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana respectivă, caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată, rezonanţa pe care a avut-o în societate informaţia despre învinuirea persoanei, durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanţa de judecată, natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei, suferinţele fizice, caracterul şi gradul suferinţelor psihice, măsura în care compensaţia bănească poate atenua suferinţele fizice şi psihice cauzate, durata aflării nelegitime a persoanei în detenţie. În toate cazurile, instanţa de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile şi echitabile a prejudiciului moral.*

În temeiul dispozițiilor legale citate mai sus, la caz, se instituie obligația generală a statului de a repara persoanelor fizice prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală.

Prin incidența normelor citate, având în vedere probele prezentate și administrate, instanța constată cu certitudine temeiul și condițiile generale ale răspunderii delictuale, și anume:

- producerea unei fapte ilicite prin încălcarea dreptului la un proces echitabil lui Odainic Sergiu declanșat prin recunoașterea în calitate de bănuit, pentru o faptă care nu întrunește elementele infracțiunii, în final fiind scos de sub urmărire penală, acțiunile organului de urmărire penală considerându-se în sensul legii - ilicite în sine, or caracterul lor ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată.

- cauzarea prejudiciului în legătură cu acțiunile ilicite menționate;

- legătura de cauzalitate dintre acțiunea prejudiciabilă (fapta ilicită) și urmările prejudiciabile, care reiese din ordonanța emisă și suferințele suportate de către reclamant.

În aceeași ordine de idei, instanța punctează că, acțiunile întreprinse față de reclamantul Odainic Sergiu, care i-au cauzat acesteia un prejudiciu moral, considerent din care statul, poartă răspundere patrimonială pentru prejudiciul cauzat astfel.

În acest context, coroborând normele legale enunţate supra cu circumstanţele stabilite prin materialele anexate la dosar, instanța de judecată conchide asupra temeiniciei acţiunii formulate de Odainic Sergiu, care urmează a fi admisă parțial, prin adjudecarea în favoarea reclamantului a sumei de 10 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat lui Odainic Sergiu ca urmare a acţiunilor ilegale a organului de urmărire penală.

Instanța de judecată subliniază că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care exprimă că indemnizaţia trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire.

În temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar cuantumul despăgubirilor trebuie în aşa fel stabilit, încât să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victime.

Din studiul înscrisurilor anexate la dosar rezultă incontestabil faptul că, reclamantului Odainic Sergiu i-au fost cauzate suferinţe psihice, prin faptul că a fost urmărită penal și bănuit de comiterea faptei prejudiciabile – infracțiune ușoară, pentru care legea penală prevede pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunităţii de la 60 la 240 de ore sau cu închisoare de pînă la 6 luni.

Din perspectiva celor expuse, instanța reține ca întemeiate și relevante susținerile reclamantului Odainic Sergiu precum că, acesta nu a avut parte de o anchetă eficientă și un proces echitabil, așa cum este definit în practica constantă a CtEDO, că reputația acestuia a fost prejudiciat prin crearea arbitrară a unei aparențe de infractor, anxietatea și inconvenientele care i-au fost cauzate lui, suferințele fizice și psihice suportate ca urmare a procesului penal derulat privind acuzarea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 366 Cod penal, precum și eliberarea din funcția deținută, și consideră, că reclamantului într-adevăr i-a fost cauzat prejudiciu moral.

În aceeași ordine de idei, se menționează că scoaterea reclamantului Odainic Sergiu de sub urmărire penală este insuficientă pentru a constitui o satisfacție echitabilă a suferințelor suportate, pornind din natura drepturilor personale lezate și locul lor în sistemul de valori al persoanei, caracterul și gradul suferințelor emoționale și suferințelor psihice grave cauzate, exprimate printr-un sentiment profund de nesiguranță în legătură cu bănuiala privind comiterea unei infracțiuni, stresuri legate de soarta sa incertă şi perspectiva reală de a fi pedepsit penal ilegal, starea de nesiguranță determinată de caracterul vădit arbitrar al acuzaţiilor aduse, care în adâncul sufletului lasă o amprentă negativă, suferind mult în acest sens.

Totodată, este de observat că mărimea compensaţiei solicitate spre încasare de către Odainic Sergiu cu titlu de reparare a prejudiciului moral în sumă de 140 000 lei este una excesivă, motiv din care nu poate fi satisfăcută integral, urmând a fi micșorată până la 10 000 lei.

Prin urmare, apreciind în ansamblu circumstanţele speţei şi având în vedere principiile compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, natura dreptului lezat, caracterul şi gravitatea suferinţelor suportate, instanţa de judecată constată existenţa motivelor întemeiate de a acorda cuantumul prejudiciului moral, în mărime totală de 10 000 lei, care, în opinia instanţei poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce satisfacţie echitabilă reclamantului Odainic Sergiu, pe lângă hotărârea de scoatere de sub urmărire penală, ce deja constituie prin sine o primă satisfacție.

Totodată, instanța notează că, potrivit jurisprudenţei Curţii Europene (cauza Antipenkov vs. Rusia, nr.33470/03 din 15 octombrie 2009, §82) Curtea a reiterat că părţii lezate nu-i poate fi cerut ca aceasta să prezinte probe întru argumentarea prejudiciului moral suferit, iar simpla constatare a încălcării săvârşite de organele de urmărire penală şi declaraţiile părţii lezate sunt suficiente pentru a oferi o satisfacţie echitabilă.

Cât privește subiectul pasiv în sarcina căruia urmează a fi pusă executarea hotărârii judecătorești, instanța de judecată menționează că, conform dispozițiilor art.5 alin.(1) al Legii nr.1545, cauzele cu privire la repararea prejudiciului moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanţa de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiţiei.

Prin urmare, se deduce că, suma de 10 000 lei, adjudecată cu titlu de prejudiciu moral reclamantului, urmează a fi încasată din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, care este organul ce reprezintă statul în acest litigiu.

În rest, instanța va respinge pretențiile cu privire la compensarea prejudiciului moral în partea ce excede suma încasată, ca neîntemeiate.

Conform art. 82 CPC, ”*Cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei*”.

Conform art. 90 CPC, ”*Din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: i) cheltuielile de asistenţă juridică*”.

Instanța reține că, în cadrul procesului penal vizat, reclamantul Odainic Sergiu a fost reprezentat de către avocatul Igor Dorfman, achitându-i un onorariu de 5 000 lei, fapt ce se confirmă prin Contractul de asistență juridică nr. 11 din 16.03.2021și Bonul de plată seria PL nr. 989196 din 16.03.2021 (f.d. 18, 19).

Astfel, luând în considerație cele expuse supra, instanța apreciază întemeiată cerința reclamantului privind încasarea din contul pârâtului a cheltuielilor pentru asistență juridică suportate în cadrul urmăririi penale și la examinarea în instanța de judecată a plângerii împotriva acțiunilor și actelor procurorului, în sumă de 5 000 lei.

Sintetizând cele expuse mai sus și examinând probatoriul administrat la dosar prin raportarea acestuia la prevederile art.art.118, 121-122 Cod de procedură civilă, instanța de judecată conchide că acțiunea reclamantului Odainic Sergiu este parțial întemeiată și urmează a fi admisă în parte.

În conformitate cu art. 236, 238-241 Cod de procedură civilă al Republicii Moldova, art. 3, 6 și 10 ale Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, instanța de judecată,-

H O T Ă R Ă Ș T E :

Se admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Odainic Sergiu către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Se încasează din contul bugetului de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Odainic Sergiu, născut la *****, cu domiciliul în mun.*****, suma de 5000 lei (cinci mii lei) cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică suportate în cadrul urmăririi penale și la examinarea în instanța de judecată a plângerii împotriva acțiunilor și actelor procurorului, suma de 10000 lei (zece mii lei) cu titlu de prejudiciu moral cauzat reclamantului Odainic Sergiu, fiind scos de sub urmărire penală din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, cu clasarea procesului penal.

În rest cererea de chemare în judecată înaintată de Odainic Sergiu către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în mărime ce depășește cuantumul acordat reclamantului în prezentul proces, se respinge ca fiind neîntemeiată.

Se explică dreptul părților şi participanților la proces de a solicita hotărârea redactată în cadrul termenului de decădere de 30 de zile.

Hotărârea poate fi contestată cu apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Președintele ședinței,

Judecător Victor Sandu